



MASARYKOVA UNIVERZITA

# E-zdravotnictví, e- archivnictví, SPI, některé služby informační společnosti

18.10. 2013



evropský  
sociální  
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,  
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání  
pro konkurenceschopnost



INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

## e-Zdravotnictví

- Lepší a efektivnější zdravotní péče
- Propojení a spolupráce zdravotnických zařízení:
  - Koordinace aktivit při ohrožení zdraví obyvatel,
  - Sdílení dat mezi zdravotnickými organizacemi
  - Místo průkazů pojištěnců čipové karty
- Prevence: informace o zdravém životním stylu (Systém poskytování veřejných zdravotnických informací), telekonzultace

## E-zdravotnictví - regulace

- ❏ Z. č. 20/1966 Sb. o péči o zdraví lidu (od 1990 víc než 50x novelizován) nahrazen z. č. 372/2011 o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách)
- ❏ Ukotveno dobrovolné hodnocení zdravotnické oblasti + dány podmínky (§§ 98-106)
- ❏ Pro IP klíčové:
  - ❏ Informování pacienta (komunikace)
  - ❏ Zdravotnická dokumentace (informace o pacientovi)
  - ❏ Zdravotnické IS (elektronizace zdravotnictví)

## § 28 poučení nemocného o zákrocích a jeho souhlas

- Nutný svobodný a informovaný souhlas pacienta
- Pacient má právo na:
  - Konzultace s jiným zdravotníkem (mimo neodkladnou péči, vazbu, výkon trestu apod.)
  - Seznámení s vnitřním řádem instituce
  - Informaci o ceně za služby
  - Informace o zúčastněných pracovnících

## § 31-32 Povinnosti poskytovatele péče informovat pacienta

- Zdravotní stav (bezodkladně, srozumitelně a v dostatečném rozsahu, vyjmenovány), léčebný postup a změny
- Možnost vzdát se práva na informace, příp. zakázat či dovolit informování osob
- Pozůstalí právo na informace o zemřelém, pokud nezakázal
- Výjimka vždy, když je to může ohrozit

## § 52-55 zdravotnická dokumentace

- Možnost práce s rodným číslem
- Vždy nutné datum zápisu a identifikace pracovníka
- Listinná i e-, při digitalizaci listinná uchována
- Nelze nic mazat - i při změně nutná čitelná původní verze
- Pro e-ZD nutné zajistit:
  - Ochrana proti změně i nečitelnosti (LTP)
  - Identifikátory pracovníků
  - Autorizace

## § 65-66 přístup k ZD

- Do ZD o pacientovi mohou za přítomnosti pověřeného zaměstnance nahlížet a pořizovat výpisy či kopie: pacient, zákonný zástupce, pacientem určené osoby, pozůstalí (když nezakázáno)
- Nahlížet + kopie zaměstnanci (nebo kontrolující) pro výkon povolání
- Při čistě e-ZD může oprávněný nahlížet i dálkově a tvořit kopie
- Většina nahlížení dokumentována

## § 70-78 NZIS

- Jednotný systém pro:
  - Údaje o zdraví obyvatel, pracovnících, službách...
  - Vedení registrů
  - Pro VaV a statistiky
- OÚ bez souhlasu subjektů, zákon je jmenuje (mnoho), správce (Ministerstvo) na žádost poskytuje oprávněným
- Zdroje:
  - Národní zdravotnický IS provozován Ústavem zdravotnických informací a statistiky
  - Národní referenční centrum + Jak se kde léčí



## E-zdravotnictví mimo stát

- Datové rozhraní komunikací zdravotních IS a centrálních referenčních zdravotních záznamů
- Klasifikační systémy a e-Health Technology Assessment
- Elektronizace pre/postgraduálního vzdělávání
- Systémy podpory klinického rozhodování, standardy, klinické protokoly
- Telemedicína
- ...

## Telemedicína

- „ zdravotnická informace je přenášena prostřednictvím telefonu, Internetu nebo jiných sítí za účelem konzultace a někdy dálkových medicínských výkonů nebo vyšetření“
  - Telekonzultace pro diagnostické, terapeutické a edukační účely
  - Telemonitoring - domácí zdravotní péče (pooperační a pro starší generaci)
  - Jak vypadá telemedicína? (do 1:15, 2:54-6:30)



MASARYKOVA UNIVERZITA

**E-archivnictví**

## Archivnictví

- ⇒ Z. č. 499/2004 Sb., dozorčí orgán MV
- ⇒ V analogové i digitální podobě
- ⇒ S rozvojem e- otázky LTP, zajištěním čitelnosti, apod.  
=> nutné úpravy z. a nalezení řešení problémů
- ⇒ Klíčová autenticita (e-podpis) - každou změnou (nejen obsahovou) mizí + možnost prolomení šifrování
- ⇒ Problém s datovou náročností (audio-vizuální dok.)
- ⇒ Co po nás zbude

## Zákon č. 499/2004 Sb.

- Rozlišuje dokument a archiválii
- „záznam, který byl vzhledem k době vzniku, obsahu, původu, vnějším znakům a trvalé hodnotě dané politickým, hospodářským, právním, historickým, kulturním, vědeckým nebo informačním významem vybrán [archivem] ve veřejném zájmu k trvalému uchování a byl vzat do evidence archiválií; (...) i pečetidla, razítka a jiné hmotné předměty“
- Uchovávat dokumenty a umožnit výběr archiválií musí veřejno- i soukromoprávní původci

## Zákon č. 499/2004 Sb. (2)

- Vývoz mimo ČR jen se souhlasem MV, vždy jen na dobu určitou a z důvodu: vystavování, konzervování, restaurování, vědecké zkoumání
- Lze nahlížet jen na základě žádosti
  - Obsahující OÚ jen se souhlasem subjektu
  - Přístupné pouze starší 30 let
  - Výjimky vzniklé z činnosti st. orgánů před 1990

## Soustava archivů

- ▣ Veřejné archivy
  - ▣ Národní archiv
  - ▣ Archiv bezpečnostních složek
  - ▣ Státní oblastní archivy
    - ▣ Státní oblastní archiv v Praze
    - ▣ Státní oblastní archiv v Třeboni
    - ▣ Státní oblastní archiv v Plzni
    - ▣ Státní oblastní archiv v Litoměřicích
    - ▣ Státní oblastní archiv v Zámrsku
    - ▣ Moravský zemský archiv v Brně
    - ▣ Zemský archiv v Opavě
  - ▣ Specializované archivy
  - ▣ Bezpečnostní archivy
  - ▣ Archivy územních samosprávných celků
- ▣ Soukromé archivy (zřizují FO/PO)

## Spisová služba

- „zajištění odborné správy dokumentů došlých a vzešlých z činnosti původce (...) zahrnující jejich řádný příjem, evidenci, rozdělování, oběh, vyřizování, vyhotovování, podepisování, odesílání, ukládání a vyřazování ve skartačním řízení, a to včetně kontroly těchto činností“
- Státní orgány (mnoho, jmenováno v zákoně) povinně
- Možná e- (preferovaná) i listinná
- Dok. označeny jednoznačným identifikátorem a evidovány
- Všechny k téže věci spojeny ve spis
- Jmenný rejstřík pro vyhledávání, ověřování a automatické zpracovávání údajů o adresách odesílatelů a adresátech dok. (údaje pro jednoznačnou identifikaci)
- Požadavek na e-podpis/e-značku/kvalifikované časové razítko



## E-archivnictví

- ❏ 2012 přidáno: „ V případě dokumentů v digitální podobě se jejich uchováním rozumí rovněž zajištění věrohodnosti původu dokumentů, neporušitelnosti jejich obsahu a čitelnosti, tvorba a správa metadat náležejících k těmto dokumentům v souladu s tímto zákonem a připojení údajů prokazujících existenci dokumentu v čase. Tyto vlastnosti musí být zachovány do doby provedení výběru archiválií.“ (§ 3)
- ❏ Týká se born digital i digitalizovaných dokumentů
- ❏ I u e-archivnictví jde o relevanci, selekci a stanovení skartačních znaků, ale selekce náročnější

## Problémy e-archivace

- Dlouhodobá = nekončící finanční i časové náklady
- Problémy = daň za krátkou trvanlivost e-nosičů a příliš rychlý vývoj ICT
- E-prostředí = nové pole pro komerční sféru (vývoj IS, zabezpečení, BOJ O STANDARDY)
- Muzeum HW pro uchování dat nesmysl
- Média podobné => nutné řešit migrací na média novější
- Na HW závislý OS a na něm aplikace => nejsložitější

## Principy e-archivace

- ❏ Emulace: archivace původního SW, stále nutné migrovat data na nová média
- ❏ Migrace: průvodním jevem zajištění uchování a využívání e-dokumentů bez původního SW
- ❏ Virtualizace: prvky migrace i emulace pro vybrané datové formáty (JPEG, PDF); vytvoření interpretační struktury

## Národní digitální archiv versus Národní digitální knihovna?

- ☞ Není důvod konkurovat:
  - ☞ Rozdílná úloha (jiná „sběrná oblast“)
  - ☞ Důraz na jiné problémy dlouhodobého ukládání
  - ☞ Rozdílná metadata

Archiv	Knihovna
Ochrana dat	Ochrana dat
Bezpečnost	Zpřístupnění
Právní relevance	Autorskoprávní problematika
Přejímání od původce, výběr	Automatizované akvizice, všechno



MASARYKOVA UNIVERZITA

## Regulace informací v e- prostředí

## Legislativa spojená s IS VS

- ⇒ Přístup k informacím, vč. o životním prostředí
  - ⇒ Některé služby informační společnosti
  - ⇒ Ochrana informací, vč. komunikace
- ⇒ => IS VS prostředím nutně spojujícím obojí

## Svobodný přístup k informacím

- Zajištěn nejobecnějšími dokumenty demokratických států, v ČR Listina základních práv a svobod, hl. čl. 17:
  - „(1) Svoboda projevu a právo na informace jsou zaručeny. (...)
  - (3) Cenzura je nepřípustná. (...)
  - (5) Státní orgány a orgány územní samosprávy jsou povinny přiměřeným způsobem poskytovat informace o své činnosti.“ => dle odst. 5 nutný zákonný důvod pro odepření, ne získání informace
- V ČR speciální úprava (vychází ze směrnic EU):
  - Z. č. 123/1998 Sb. o právu na informace o životním prostředí
  - Z. č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

## Zákon o SPI

- Tradiční i e- přístup k informacím
- Úplná informační povinnost: státní orgány (ústavní orgány, územní SS, veřejné ozbrojené a neozbrojené sbory), orgány územní samosprávy, veřejné instituce
- Částečná: subjekty, na něž byl zákonem přenesen výkon veřejné moci, veřejnoprávní korporace (profesní komory), FO i PO nadané výkonem veřejné moci
- Ve výroční zprávě statistiky žádostí za předchozí rok



## Zákon o SPI - co poskytnout

### ➤ Poskytnutí informace

- Na žádost (dané požadavky, termíny, fáze postupu, kompenzace nákladů) - nemusí být zdůvodněná
- Zveřejnění - § 5 kdo a co musí zpřístupnit a zveřejnit, s ohledem na IS VS zajímavé hl. odst. 5 a 6
- Výluka z působnosti: průmyslové vlastnictví (patenty, ochranné známky...), informace upravené jiným zákonem (např. OÚ, utajované informace, obchodní tajemství...) + názory, budoucí rozhodnutí či nové informace

## Zákon o právu na informace o životním prostředí

- Kdo, co a do kdy musí zveřejnit či zpřístupnit + vzdělávání
- Žádost nemusí být zdůvodněná
- Podmínky i výjimky podobné jako u SPI, termíny jiné
- Vláda ČR tvoří 1x ročně zprávu o stavu životního prostředí, projednává Parlament

## Zákon č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti

- ❏ Služba informační společnosti:
  - ❏ Na žádost jednotlivce
  - ❏ Obojí elektronicky (ale jakkoli)
  - ❏ Poskytovatel i uživatel FO i PO
  - ❏ Hl. s účelem vyhledávání a zpřístupňování informací
- ❏ „obchodním sdělením všechny formy sdělení, včetně reklamy a vybízení k návštěvě internetových stránek, určeného k přímé či nepřímé podpoře zboží či služeb nebo image podniku osoby, která je podnikatelem nebo vykonává regulovanou činnost“ (§2, odst. f)
- ❏ Postižitelní poskytovatelé služeb se složkou v ČR

## Tři typy poskytovatelů služeb informační společnosti

- Pro přenos informací od uživatele
  - Meziuložení výhradně pro přenos a po dobu obvyklou
  - Odpovědnost jen při zásahu (např. iniciuje, změni...)
- Pro přenos s automatickým dočasným meziuložením
  - Výhradně pro co nejúčinnější následný přenos na žádost jiných
  - Odpovědnost jako 1. + úprava přístupu k informaci (např. pokud totéž na výchozím místě, nebo nařídil-li soud)
- Pro ukládání obsahu uživatelů
  - Odpovědnost jako 1 + 2 + pokud mohl „vzhledem k předmětu své činnosti a okolnostem a povaze případu vědět“ (§5, odst. 1, písm. f) nebo se prokazatelně dozvěděl o protiprávnosti obsahu či jednání uživatele

## Šíření obchodních sdělení

- Podmínky pro legálnost
  - Předchozí souhlas uživatele, lze kdykoli zrušit
  - Bez souhlasu i s využitím informací poskytnutých při koupi za dodržení z. o ochraně OÚ, pokud zákazník neodmítne
  - Zrušení/odmítnutí: jednoduše a zdarma
  - Jasně označeno jako obchodní sdělení, nesmí skrývat totožnost objektu nabídky a musí obsahovat platnou adresu pro odpověď/zrušení souhlasu/odmítnutí
- Zákon nezná slovo spam

## Sankce a omezení odpovědnosti

- ❏ § 6 ISP (žádný) nemusí dohlížet na obsah, ani aktivně vyhledávat protiprávní
- ❏ „Právnícká osoba za správní delikt neodpovídá, jestliže prokáže, že vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení právní povinnosti zabránila“ (§ 12, odst. 1)
- ❏ Na šíření obchodních sdělení dohlíží ÚOOÚ

## Změny v r. 2011

- Nutné dle regulačního rámce telekomunikací (EU), ovlivnilo mnoho zákonů
- Novinky:
  - Zpřesněn a rozšířen pojem nevyžádané obchodní nabídky
  - Přidán přestupek FO za hromadné či opakované obchodní nabídky (nejen nevyžádané) x PO mohou za dodržení daných podmínek
  - Poskytovatel služby inf. spol. poškozený nelegálním šířením obchodních nabídek se může domáhat jménem svých zákazníků soudní ochrany
  - Odstraněn požadavek prokazatelného souhlasu (může vzniknout problém domýšlení)

## Výhled

- ❏ Příště odpadá
- ❏ Do 25. 10. na [kovarova@phil.muni.cz](mailto:kovarova@phil.muni.cz) poslat týmové úkoly (písemné) pro prezentaci 1. 11.
  - ❏ Kauza = různé pohledy na jednu problematiku, objektivní zhodnocení
  - ❏ Klasický odborný text
  - ❏ Počet bodů pro jednotlivé členy (jejich součet = 2x počet lidí ve skupině)
- ❏ 1. pol. listopadu přednášky externistů
- ❏ Konec listopadu pokračování v restrikcích práce v e-prostředí (bezpečné)



## Úkol 5

- Najdete ve vlastním e-mailu obchodná nabídku
- Zkopírujte ji a označte (okomentujte), kde jsou/nejsou splněny podmínky zákona
- Odevzdejte do odevzdáárny do 24. 10. 2013

## Zdroje

- ☒ PAČES, Pavel. Archivace digitálních dokumentů. *Co po nás zbude* [online]. 2008 [cit. 2013-10-18]. Dostupné z: <http://www.cnz.cz/ke-stazeni/2008/konference/prezentace/paces.pdf>
- ☒ PETERKA, Jiří. Nová úprava (boje proti) spammingu. *Lupa.cz* [online]. 2011 [cit. 2013-10-18]. Dostupné z: <http://www.lupa.cz/clanky/nova-uprava-boje-proti-spammingu/>
- ☒ POLČÁK, Radim. *Právo na internetu: spam a odpovědnost ISP*. Vyd. 1. Brno: Computer Press, 2007, v, 150 s. ISBN 978-80-251-1777-4.
- ☒ [Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu \(směrnice o elektronickém obchodu\)](#)
- ☒ VÁLEK, Jiří. Elektronizace zdravotnictví (e-Health). *Zdraví a Zdravotnictví* [online]. 2009 [cit. 2013-10-18]. Dostupné z: <http://www.zdrav.cz/modules.php?op=modload&name=News&file=article&sid=8963>
- ☒ Zákon o archivnictví a spisové službě
- ☒ Zákon o některých službách informační společnosti
- ☒ Zákon o právu na informace o životním prostředí
- ☒ Zákon o svobodném přístupu k informacím
- ☒ Zákon o zdravotních službách



# MASARYKOVA UNIVERZITA

## Děkuji za pozornost.



INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ